

Warszawa, 29 kwietnia 2022 r.

Szanowana Pani
Małgorzata Jarosińska-Jedynak,
Sekretarz Stanu,
Ministerstwo Funduszy i Polityki
Regionalnej

Szanowna Pani Minister,

W imieniu Związku Cyfrowa Polska branżowej organizacji pracodawców, która zrzesza największe firmy z branży nowoczesnych technologii działające w Polsce, w tym producentów, importerów i dystrybutorów sprzętu elektrycznego i elektronicznego przekazujemy stanowisko do *Projektu ustawy o dostępności niektórych produktów i usług*. Mamy nadzieję, że zaprezentowane w naszym stanowisku uwagi pomogą promować w polskiej transpozycji szybki rozwój dostępnych towarów i usług oraz ułatwią efektywne interakcje między konsumentami, rządem i podmiotami objętymi regulacją.

Europejska ustawa w sprawie dostępności (EAA) to dyrektywa w sprawie dostępu do rynku, która znacznie rozszerza wymogi dostępności produktów i usług skierowanych do konsumenta oferowanych w Unii Europejskiej (UE). EAA reguluje oferty sektora prywatnego i ma zastosowanie do zamówień sektora publicznego na produkty i usługi objęte EAA. EAA weszła w życie 27 czerwca 2019 r. Produkty i usługi objęte dyrektywą muszą być zgodne z dyrektywą do 28 czerwca 2025 r. Należy również uwzględnić, iż produkty i usługi zgodne z EAA będą również spełniać wymogi dostępności określone w innych przepisach unijnych, zmniejszając wykluczenie osób niepełnosprawnych w całej Europie.

Uwagi Generalne.

1. Zastosowanie maksymalnej harmonizacji

EAA ma na celu położenie kresu fragmentacji rynku dostępnych produktów i usług, stworzenie ekonomii skali, ułatwienie handlu transgranicznego i mobilności oraz pomoc podmiotom gospodarczym w skoncentrowaniu zasobów na innowacjach, a nie na wydatkowaniu ich w celu spełnienia zróżnicowanych wymogów krajowych. **Przy transpozycji EAA Polska powinna zachować tekst EAA w formie maksymalnie zbliżonej do treści oryginału, aby osiągnąć cel EAA, jakim jest poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego dostępnych produktów i usług.** Maksymalna harmonizacja EAA wyeliminuje rozbieżne wymogi dostępności w europejskich państwach członkowskich i zwiększy dostępność dostępnych produktów i usług na rynku wewnętrznym. Zasadnicze odejście od EAA może narazić przedsiębiorstwa na mozaikę różnych obowiązków w całej UE, dzieląc

opcje dla konsumentów i ograniczając swobodny przepływ produktów i usług objętych regulacją, co może skutkować mniejszym wyborem.

2. Zakres transpozycji – produkty i usługi

Polska transpozycja EAA powinna przewidywać, że wymogi dostępności mają zastosowanie do produktów i usług wymienionych w art. 2 EAA, określając ich zakres. Komisja Europejska, po przeprowadzeniu szeroko zakrojonych konsultacji z zainteresowanymi stronami i ekspertami ds. dostępności na temat określenia, które produkty i usługi są uważane za najważniejsze dla osób z niepełnosprawnościami, opracowała wykaz produktów i usług (o których mowa w art. 2), przy założeniu, że najprawdopodobniej będą miały rozbieżne wymogi dostępności we wszystkich Państwach członkowskich UE. Spójność w transpozycji wykazu produktów objętych zakresem Komisji również pomoże w promowaniu celów jednolitego rynku cyfrowego UE i unikaniu fragmentacji.

3. Normy zharmonizowane – załączniki I oraz II

Załącznik I do EAA określa wymagania techniczne dostępności dla objętych nią produktów i usług, ale nie zaleca wdrażania konkretnych rozwiązań technicznych, które mogą szybko się dezaktualizować. Ustalanie wymagań bez narzucania konkretnych wyborów technicznych zapewnia odpowiedni poziom elastyczności, aby umożliwić rozwój innowacyjnych rozwiązań dostępności, a Polska powinna przyjąć załącznik I w formie oryginalnej. Ponadto europejskie organizacje normalizacyjne opracują projekty zharmonizowanych norm technicznych w celu wsparcia wdrożenia załącznika I, a zgodność z tymi normami zharmonizowanymi będzie stanowić domniemanie zgodności z załącznikiem I. Dla porównania, załącznik II zawiera wyłącznie informacyjne, niewiążące przykłady możliwych rozwiązań, które mogą przyczynić się do spełnienia wymagań załącznika I, ale nie ma na celu nakazu przedstawionych przykładów.

4. Rozwiązywanie sporów

Aby zmniejszyć obciążenia administracyjne i przyspieszyć nieformalne rozstrzygnięcie obaw konsumentów, Polska powinna zachęcać konsumentów do bezpośredniego kontaktu z firmami w pierwszej instancji w celu rozstrzygnięcia sporów przed złożeniem skargi do organów administracyjnych lub sądów. EAA wskazuje, że państwa członkowskie powinny zapewnić alternatywne mechanizmy rozwiązywania sporów, aby „umożliwić rozwiązanie wszelkich domniemanych niezgodności przed wytoczeniem powództwa przed sądami lub właściwymi organami administracji.” (Par99.) Inne sposoby pozasądowego rozwiązywania sporów, które rekomendujemy to arbitraż i mediacje pozapaństwowe.

5. Skonsolidowany Urząd Nadzoru Rynku i Egzekwowania Prawa

Aby uprościć proces składania i rozstrzygnięcia zapytań od konsumentów oraz promować efektywność i przejrzystość dla firm, Polska powinna skonsolidować odpowiedzialność za nadzór i egzekwowanie rynku, na przykład w scentralizowanym podmiocie, takim jak ministerstwo odpowiedzialne za dostępność. Konsolidacja odpowiedzialności będzie promować wydajność i zapewni korzyści, w tym jasność dla konsumentów, z którym

podmiotem należy się kontaktować, oraz jednolite wytyczne i spójność dla firm, co może pomóc skoncentrować ich wysiłki i energię na badaniu i rozwiązywaniu dochodzeń. Polska, ustanawiając swój system egzekwowania, powinna mieć na uwadze złożoność ekosystemów, w których działają objęte regulacją produkty i usługi. System egzekwowania powinien być elastyczny, aby uwzględniać, że złożone kwestie mogą wymagać więcej czasu na zbadanie, a drobne problemy mogą nie wymagać bardzo szybkiego rozwiązania, co pozwoli na odpowiednie ustalenie priorytetów bardziej istotnych kwestii. Należy zapewnić wystarczająco dużo czasu, aby umożliwić firmom zbadanie kwestii zgłaszanych przez konsumentów lub regulatora. Pomoże to skoncentrować wysiłki na najistotniejszych kwestiach związanych z dostępnością, dając jednocześnie czas na rozwiązanie drobnych problemów.

Środki zaradcze i kary nakładane w przypadku niezgodności powinny być proporcjonalne do szkody wynikającej z takich naruszeń.

Uwagi szczególne.

Nr art.	Treść uwagi	Propozycja zmiany przepisu	Uzasadnienie zmiany
Art. 3 ust. 1 punkt 1)	Słowo „konsument” zostało usunięte z definicji systemów sprzętu komputerowego, których dotyczy: „Artykuł 3. 1. Przepisy ustawy stosuje się do następujących produktów: 1) systemy sprzętu komputerowego ogólnego przeznaczenia oraz ich systemy operacyjne[.]” EAA stanowi, że „Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do następujących produktów wprowadzonych do obrotu po dniu 28 czerwca 2025 r.: (a) konsumenckie systemy sprzętowe ogólnego przeznaczenia i systemy operacyjne dla tych systemów sprzętowych [.]”	Dodanie słowa „konsumenckich” Art. 3. 1. Przepisy ustawy stosuje się do następujących produktów: 1) konsumenckich systemów sprzętu komputerowego ogólnego przeznaczenia i ich systemów operacyjnych,	Usunięcie słowa „konsument” poszerza zakres tego, co podlega wymogom dostępności. Słowo konsument znajduje się w oryginalnej wersji językowej. Wydaje się, że pojęcie „konsument” jest zachowane w definicji innych objętych usługą urządzeń końcowych używanych do świadczenia usług telekomunikacyjnych i audiowizualnych (art. 3.1 ust. 3), zgodnie z zakresem określonym w oryginalnym tekście EAA. Rozszerzenie zakresu ustawy poprzez zmianę w definicji sprzętu/systemu operacyjnego ogólnego przeznaczenia nie ma uzasadnienia.
Art. 14 punkt 1)	Propozycja dotyczy rozszerzenia punktu 1.) Art 14. o <u>wyszczególnienie</u> elementów dostępności (usługi dostępu) audiowizualnych usług medialnych	Art 14. W ramach usług dostępu do audiowizualnych usług medialnych zapewnia się: 1.) udostępnianie postrzegalnych, funkcjonalnych,	Wyróżnione elementy usług dostępności i skierowanie uwagi na „jakość” tych elementów jest sygnalizowane w EEA, podpunktu IV b (ii): <i>upewnianie, by elementy dostępności (usługi dostępu)</i>

	<p>oraz o <u>konstatację istotności jakości przygotowania tychże elementów dostępności</u> a w szczególności tłumaczenia języka migowego</p>	<p>zrozumiałych i kompatybilnych elektronicznych przewodników po programach oraz informacji o udogodnieniach dla osób niepełnosprawnych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2021 r. poz. 576 oraz z 2022 r. poz. 501) oraz rozporządzenia KRR, a w szczególności następujących elementów dostępności (usługi dostępu) audiowizualnych usług medialnych, takich jak napisy dla osób niesłyszących i niedosłyszących, audiodeskrypcja, napisy czytane i tłumaczenia na język migowy. Istotne jest by elementy dostępności były w pełni przekazywane z odpowiednią jakością umożliwiającą ich właściwe wyświetlenie oraz zsynchronizowane z dźwiękiem i wideo, a jednocześnie by umożliwiały sterowanie ich wyświetlaniem i wykorzystywaniem przez użytkownika.</p>	<p><i>audiowizualnych usług medialnych, takie jak napisy dla osób niesłyszących i niedosłyszących, audiodeskrypcja, napisy czytane i tłumaczenie na język migowy, były w pełni przekazywane z odpowiednią jakością umożliwiającą ich właściwe wyświetlenie oraz zsynchronizowane z dźwiękiem i wideo, a jednocześnie by umożliwiały sterowanie ich wyświetlaniem i wykorzystywaniem przez użytkownika.</i></p> <p>Takie dodatkowe skupienie się na jakości elementów dostępności, a w szczególności na lektorze języka migowego w usługach audiowizualnych jest istotne, gdyż często to ostatnie nie spełnia oczekiwań osób niepełnosprawnych. W roku 2021 do Rzecznika Praw Obywatelskich trafiło około 200 skarg na zbyt małego lektora języka migowego w programach telewizyjnych i warto dodatkowo wzmocnić tę potrzebę w ustawie (pismo RPO Adama Bodnara nr. XI.812.10.2020.MW do Prof. Piotra Glińskiego z 29.12.2020r)</p>
Art. 14 punkt 2)	<p>Propozycja dotyczy referencji do nowszej wersji Ustawy o Radiofonii i Telewizji niż podana w tymże punkcie:</p>	<p>Propozycja: Art 14 2. udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami dostarczane przez dostawcę</p>	<p>W zakresie udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami w audiowizualnych usługach medialnych projekt odwołuje się do Ustawy o radiofonii i telewizji z 1992. Natomiast aktualizacja tejże ustawy z 2021</p>

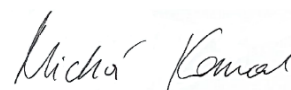
	<p>„udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami dostarczane przez dostawcę audiowizualnych usług medialnych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji o jakości umożliwiającej ich właściwe wyświetlanie, zsynchronizowanie z dźwiękiem i obrazem oraz sterowanie nimi przez użytkownika.”</p>	<p>audiowizualnych usług medialnych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o radiofonii i telewizji o jakości umożliwiającej ich właściwe wyświetlanie, zsynchronizowanie z dźwiękiem i obrazem oraz sterowanie nimi przez użytkownika.</p>	<p>przynosi zmiany i podwyższa poziom udogodnień oraz ich plan rozwoju do roku 2026.</p> <p>ZIPSEE rekomenduje odwołanie się do ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r.</p> <p>Nowa ustawa wprowadza np:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Obowiązek rozpowszechniania informacji o charakterze nadzwyczajnym także z udogodnieniami dla niepełnosprawnych2. Poprzez lata 2022-2025 i od roku 2026 wprowadza minimalnie i wyższe niż w ustawie z 1992 zobowiązania do wyposażenia audycji i programów dostępnych w publicznym katalogu do co najmniej 30% (od 2026) . <p>Dodatkowo ustawa z 11 sierpnia 2021 jest rozszerzona o udogodnienia dla osób niepełnosprawnych oraz odpowiednie oznaczenie programów typu „Ochrona rodzicielska” dla serwisów typu Video-on-demand.</p>
<p>Art. 50, 51 i 52</p>	<p>Art. 50, 51 i 52 odnoszą się do organu nadzoru rynku, który może zarówno „zakazać” udostępniania produktu na rynku, jak i nakazać „wycofanie” produktu z rynku.</p>	<p>Doprecyzowanie pojęć.</p>	<p>„Wycofanie” dla celów EAA oznacza zapobieganie udostępnieniu produktu, podczas gdy użycie słowa „wycofanie” mogłoby sugerować, że produkt zostanie faktycznie wycofany z rynku. Brak jest jasności przepisów. Wątpliwości budzi czy właściwą jest interpretacja, iż zakaz udostępniania produktu odnosi się do produktów jeszcze nie wydanych, a</p>

			„wycofane” oznacza uniemożliwienie dalszej sprzedaży produktów, które już zostały udostępnione.
Art. 56	Art. 56 przewiduje uprawnienie, iż organ nadzoru rynku może nakazać zniszczenie importowanego niezgodnego produktu. Takie uprawnienie wydaje się nadmiarowe.	Wykreślenie środka karnego w postaci nakazu zniszczenia importowanego produktu.	Środek karny w postaci zniszczenia importowanego niezgodnego produktu, wydaje się nieuzasadniony i jest nadmierną reakcją, biorąc pod uwagę, że brak zgodności z dostępnością nie czyni produktu niebezpiecznym.

Z wyrazami szacunku,

Michał Kanownik

Prezes Zarządu

Związek Cyfrowa Polska